

A lombardiai oktatás és szakképzés

*Szommer Sándor, Mérnök-tanár szakos hallgató
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
GTK-MPT*

Absztrakt

Napjaink szakképzését befolyásoló munkaerőpiaci trendek, az állami szerepvállalás gyakori változása, az oktatást igénylők nyitott ismeretszerzési lehetőségei (e-learning változatossága), és a szakmai tudás robbanásszerű fejlődése, életszerű és rugalmas megoldásokat követel meg az Európai Uniótól.

The Lombard education and professional training

Abstract

Today's employment market trends and the frequent changes of the state's role, as well as the open educational opportunities to raise the educational needs (e-learning diversity), and the explosive growth of professional knowledge, requires a realistic and flexible public educational solutions for the European Union.

1. Bevezetés

Lombardia, Olaszország illetve az Európai Unió fejlett régiójaként szerepel a statisztikákban 9 millió lakosával⁵⁸ és 36.100 € [2013] egy főre jutó GDP adataival⁵⁹.

Lombardia, 2011/2012-től regionális törvényhozási jogával élve⁶⁰ egységes átjárhatósági rendszert alakított ki a két pillérré támaszkodó középiskolai oktatásban, amely az állam és régiói között megosztott felelősség elvén alakult ki. Az Olasz állam feladatkörébe tartoznak a gimnáziumok, szakközépiskolák (IT) és szakiskolák (IP)⁶¹. Regionális feladatkörbe tartozik az úgynevezett oktatás és szakképzés (IeFP)⁶² rendszere, amely huszonegy hároméves szakmai oktatásból és huszonegy ráépülő, államilag elismert bizonyítványt biztosító képzésből áll.

A regionális oktatás és szakképzés biztosítja az állam különböző fejlettségű régióinak a rugalmas oktatási rendszerek kialakítását, saját munkaerőpiaci és szociális igényei mentén. Ezen oktatási rendszer központi tervezésének segítségével a régió, bevonva az érdekelt feleket (iskolák, oktatási intézmények, tartományok, önkormányzatok),

⁵⁸ 2013.11.30.

⁵⁹ <http://www.mfa.gov.hu/kulkepviselet/Milano/hu/tartomanyok/LOMBARDIA.htm?printable=true>
http://www.istat.it/it/files/2011/06/Italia_in_cifre_20132.pdf

⁶⁰ Legge regionale LOMBARDIA 6 agosto 2007 n. 19

⁶¹ Istituto Tecnico, Istituto Professionale

⁶² Istruzione e Formazione Professionale

kiküszöbölt területén a nem kívánt szakképzési párhuzamosságokat, és a fölösleges, egymást kioltó képzések megjelenését.

2. Háttér, felmerülő kérdések

Születése a „Moratti reformként” ismert, az 53. számú 2003-as törvénynek köszönhető, Letizia Moratti oktatásügyi miniszter⁶³ nevével fémjelezve. Elődje, az iskolarendszeren kívüli szakmai képzés párhuzamosan működött az államilag elismert szakképzéssel. A régi szakképzési rendszert felváltva foglalja el helyét –második pillérként– az oktatási rendszerben. Eltörölte a humán- és reálgimnáziumok kizárólagos kultúraterjesztési előjogait, biztosítva a szakképzési és gimnáziumi oktatásban résztvevők alapvető, diverzitásában egységes kulturális profiljának kialakulását.

2.1. A regionális IEFP rendszer

Az olasz alkotmány V. pontja kiegészítésével kimondatott az oktatás és szakképzés kizárólagos regionális hatásköre. Ez azt jelenti, hogy a régiók, szükségleteik és sajátos jellemzőik mentén határozhatják meg az szakképzés szerkezetét, amelyben az állam, néhány közös cél és alapvető szolgáltatási szint meghatározásával vesz részt.

Lombardia a tanuláshoz való jog és tankötelezettség szellemében szavazta meg a 19/2007-es törvényt, nyílt oktatási rendszert választva, amelynek kedvezményezettjei a 14-18 éves fiatalok csoportja lett. Célul – az általános alapismeretek fejlesztését, az igények szerinti szakképzést, felkészítést a felsőfokú oktatásra, és az életen át tartó tanulást – tűzte ki. Láthatóan egy összetett rendszer kialakítása kezdődött 2003-ban, amely a régiós igények által szabályozott megfelelője a hagyományos iskolarendszerű oktatásnak illetve szakképzésnek.

2.2. Állami szakképzés vagy regionális szakképzési rendszer

Az állami szakképzés rendszere 2010-ig egy három és egy két éves (3+2) egymásra épülő képzéssel válaszolt a munkaerőpiac, és a képzési igények kihívásaira. Három év elteltével szakképesítési bizonyítvánnyal ki lehetett lépni a munka világába. A további két éves képzést választó fiatalok érettségi bizonyítványt szerezhettek. 2010-től a 2+2+1-es új szerkezettel megszűnt a három éves szakképesítési bizonyítvány megszerzésének lehetősége. Ezzel szemben a regionális 3+1-es rendszerű szakképzésben három év elteltével szakképesítési bizonyítvány szerezhető. Újabb egy év után technikus diplomával lehet munkát vállalni.

⁶³ 2001-2006

Megjegyzendő, hogy a tananyag tartalmát és az oktatási módszereket tekintve, a regionális szakképzés kevésbé elméleti felépítése nem hanyagolja el az általános műveltség elsajátítását.

2.3. A tanuláshoz való jog és tankötelezettség alakulása

„Moratti reformja” in facto változtatta meg a tanuláshoz való jogot és tankötelezettséget, amely egy 2005-ös rendelettel lépett életbe. Előtte kettős kötelezettség terhelte a fiatalokat. Részből 15 éves korig kötelező volt az iskolalátogatás. Tizenhét éves korig, a munkavégzéssel párhuzamosan, valamilyen képzési rendszerben való részvétel volt előírva. A reform megszüntette eme nehezen ellenőrizhető kettős kötelezettséget. Napjainkban a tankötelezettség általánosan tizenkét évet jelent, vagy 18 éves korig kell befejezni egy 3 éves középfokú képzést.

2007-ben Giuseppe Fioroni oktatási miniszter bevezette a minimális 10 éves tankötelezettséget, amely az alapvető kompetenciák fejlesztését és az általános műveltséget hivatott biztosítani. Célként az aktív állampolgári habitus kialakítását tűzte ki.

2.4. A regionális oktatás és szakképzés rendszer képzési kínálata

Az új regionális képzési jegyzéket rendeletben szabályozzák⁶⁴. Államilag elismert oklevelek és bizonyítványok biztosítják a képzések piacképességét Olaszország egész területén.

Lombardia régiós szakképzése tizenhat területen kínál szakképesítést:

• Mezőgazdaság	• Élelmiszeripar
• Vendéglátóipari szolgáltatások	• Iparművészet és kézművesség
• Vegyészet, környezetgazdálkodás	• Kereskedelmi és logisztikai szolgáltatások
• Grafika, multimédiás kommunikáció és a szórakozás	• Építészet és területgazdálkodás
• Villamosipar, elektronika informatika és távközlés	• Önfoglalkoztatás, esztétika, sport és wellness
• Faipar és bútorkészítés	• Gépészet
• Vállalkozási szolgáltatás	• Divat és ruházat
• Promóció és fogadó szolgálat	• Hajózás

1. sz. táblázat

⁶⁴ DDG no. 12564/ 2010.12.02.

Huszonegy szakképesítési bizonyítványt ajánló képzés, negyvennégy különböző szakmát foglal magában, amelyek a régió sajátos elvárásait tükrözik. Példaként a vendéglátóipari szakképzés, bárpultos, pincér és szakácsokat készít fel három éves képzéssel. Technikusi diplomát huszonhét képzésben lehet szerezni, plusz egy év képzés után.

2.5. A regionális oktatás és szakképzés helyszínei, okleveleinek értéke

A regionális szakképzés szakképző centrumokban (CFP)⁶⁵ és azokban az iskolákban folytak 2010-től, amelyek önkéntesen csatlakoztak a regionális szakképzési rendszerhez.

A Moratti reformok bevezetése előtt a regionális képzésben szerzett oklevelek kizárólag az adott régióban voltak elfogadva, ellentétben az iskolarendszerű képzéssel, amely európai szintű elfogadottságot élvezett. Jelenleg az oktatási rendszer második pilléréként, államilag elismert harmas és négyes EQF⁶⁶ szintű bizonyítványokat és okleveleket állít ki.

2.6. A regionális szakképzés és állami iskolák közötti átjárhatóság

A regionális szakképzésből az állami fenntartású iskolákba kívánt átjárhatóságot kreditrendszer biztosítja. Szakképzési ciklusok végén vagy tanév kezdetekor lehet áthelyezést kérni. A krediteken alapuló rendszer megakadályozza a fogadó iskolákat abban, hogy tanulmány újrakezdési feltételeket határozzon meg.

2.7. Iskolaválasztás és beiratkozás

Az iskolaválasztás előzetes bejelentkezéshez kötött, amelyet az aktuálisan frekventált iskolában szükséges megtenni. Nem engedélyezett két, vagyis regionális és állami iskolába egyidejű képzésekre beiratkozni. A beiratkozásokat a regionális diáknyilvántartó intézet ellenőrzi. Informálódni az ezzel a céllal üzemeltetett honlapon⁶⁷ lehet.

2.8. Tanév és vizsgaidőszak

A tanév kezdete és vége egybeesik az állami fenntartású intézmények tanév beosztásával, amelyet a régió évenként határoz meg. A záróvizsgák a tanév végét követő héten kezdődnek.

1.1. Képzések óraszám, tandíj, költségek, támogatások

Az iskolákban valamint a szakképző centrumokban folyó regionális szakképzések óraszám eltér egymástól. Éves 1056 óra, legkevesebb 32 óra heti felbontásban kötelező az iskolákban.

⁶⁵ Centro di formazione professionale

⁶⁶ European Qualifications Framework

⁶⁷ www.istruzione.regione.lombardia.it

Ezzel ellentétben a szakképző centrumokban az éves minimálisan kötelező 990 óraszám van meghatározva. A szakmai gyakorlati képzés óraszama számottevően meghaladja az állami fenntartásban működő szakképzések gyakorlati óraszámait. Három plusz egy éves képzésben eléri a 40-45%-os átlagot.

A középfokú olasz közoktatás tandíjmentes. Egyszeri 6,04 € beiratkozási valamint éves 15,13 € részvételi díjkötelezettség terheli a tanulókat⁶⁸.

A régió „jó magaviseleti” ösztöndíjakkal (€25.000.000-2016/17), tankönyv- és iskolai eszközvásárlási támogatásokkal (€ 19.000.000-2016/17) segíti az arra érdemes vagy szociálisan rászoruló tanulókat.⁶⁹

2. Befejezés

Zárógondolatként néhány következtetést lehet megfogalmazni az olasz középfokú szakképzésről.

2003-ban Moratti reformja elindított egy jelentős szakképzési átalakulást beemelve a régiós szakképzéseket a támogatott iskolai rendszerbe. Célja bizonyára az volt, hogy a régiók sajátos elvárásainak megfelelő rugalmas szakképzést biztosítson. Az olasz alkotmány módosításával elérte a regionális szakképzés helyi ellenőrzését. A szakképzés időtartamának csökkentése is figyelemreméltó, de hatásait valószínű, hogy csak több év elteltével lehet majd elemezni.

Hivatkozások

<http://www.regione.lombardia.it/> letöltve 2016.03.14.

<http://www.mfa.gov.hu/kulkepvisolet/Milano/hu/tartomanyok/LOMBARDIA.htm?printable=true> letöltve 2016.03. 14.

http://www.istat.it/it/files/2011/06/Italia_in_cifre_20132.pdf letöltve 2016.03. 21.

www.istruzione.regione.lombardia.it letöltve 2016.03. 21.

<http://www.skuola.net> letöltve 2016.03. 24.

<http://www.regione.lombardia.it/pdf> letöltve 2016.03. 30.

<http://www.treccani.it/enciclopedia/constituzione-italiana-riforma> letöltve 2016.03. 30

<http://www.eucen.eu/EQFpro/GeneralDocs/FilesFeb09/STATEofPLAY.pdf> letöltve 2016.03. 30

⁶⁸ <http://www.skuola.net>

⁶⁹ <http://www.regione.lombardia.it/pdf>